

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

LUME XXV. — LETO XXV.

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY (SREDA), SEPTEMBER 2, 1942.

STEVILKA (NUMBER) 206

BNOVITEV BOJEV ZA POSEST NILA IN SUEŠKEGA PREKO

Ameriški tanki in bombniki z ameriškimi posadkami so v sredi boja za obrambo Egipta, Nila in Sueza.

AMERIŠKO VOJAŠTVO IN LETAĽSTVO JE POMAGALO USTAVITI VOJAŠTVO OSIČA

AIRO, 1. septembra. — Ameriško vojaštvo je prekrizalo poiskus maršala Rommela, ki prodrži skozi nisko dolino Ameriški tanki z ameriško podprtijo pomagajo držati fronto, kateri letalci pa so v nemških bojih z letalsko silo očitno bombardirajo tudi druga stuka bombnike na tleh.

Prebijalstvo krajev, kjer so se obnovile bitke za posest Nila in Sueza, je hladnotravnino in mir ter po svojih najboljših močeh pomaga zavezničkom.

NADALJNI LJUDJE UBITI V INDIJI

BOMBAY, Indija, 1. septembra. — Poročilo iz Lucknowa naznanja, da je bila ena oseba ubita, dve pa nevarno ranjeni, ko je policija pričela streljati na razgajajočo ljudsko množico. V Azamgarh okraju pa so bile tri osebe ubite in deset ranjenih, ko se je policija spopadla z njim gotov vtis.

Ogromna transportacija

V tednu, ki se je končal preteklo soboto, se je prodalo za rekordno vsoto \$157,265.25 tehniskih vozovnic za vožnjo po poulični in z avtobusi.

Transitnemu sistemu prihaja zdaj denar v vsotah, ki bodo znašale skoraj 18 milijonov dolarjev na leto, dočim je znašala ta vsota leta 1941 \$15,659.00, leta 1942 pa \$17,500.00.

NEMCI KAR NAPREJ MRIO

LONDON, 1. septembra. — Kakor naznajajo današnja poročila, so Nemci usmrtili ali obsoledili v smrt 98 nadaljnih oseb v svojem prizadevanju, da zatoval naraščajočega odpora v zasedeni Evropi.

Nato resolucija zaključuje: "V korist edinstva Amerikancev srbskega, hrvatskega in slovenskega porekla in v korist zmage nad osiščem, je absolutno neobhodno potrebitno, da se Konstantin Fotič razreši položaj jugoslovanskega poslanika v Washingtonu."

Kopije te resolucije se imajo poslati jugoslovanski vladam v Londonu, in državnemu tajniku Hullu v Washingtonu.

Kočljiva prigoda z "mrtvecem"

LONDON, 1. septembra. — Zdaj pa se je "mrtvo truplo" nenadoma pojavilo na postelji bolnišnice med onima dvema posteljama, na katerih ležita Kanada, ki so ju moral zaradi splošne slabosti vzeti v bolnišnico. "Mrtvec" jima je razložil, da so ga pobrali in rešili z morja vojaki v nekem drugem čolnu.

ca svojega "mrtvega" tovariša v morje.

Zdaj pa se je "mrtvo truplo" nadomestno pojavilo na postelji bolnišnice med onima dvema posteljama, na katerih ležita Kanada, ki so ju moral zaradi splošne slabosti vzeti v bolnišnico. "Mrtvec" jima je razložil, da so ga pobrali in rešili z morja vojaki v nekem drugem čolnu.

Značilno vežbanje nemških civilistov v Parizu

Nemci pričakujejo dan obračuna od strani francoškega ljudstva, žato vežbajo svoje civiliste za potučne boje.

STOCKHOLM, Švedska, 1. septembra. — Ob nedeljah se vežba v Parizu 100,000 nemških civilistov, zaposlenih v raznih uradnih nemških administracijah. Nemški civilisti se vežbajo v popolnem in splošnem partizanskem bojevanju.

Pri vežbanju civilistov vpravljajo francoske vojaške puške standard tipa. Iz teh civilistov nameravajo ustvariti nemški poveljniki koristno četo, ki bo pomagala nemški armadi ob splošnem uporu francoskega ljudstva. Nemci so pričeli vežbati svoje civiliste, ker vlada med njimi splošno naziranje, da so Francosko poskrili z zlom svoje armade velike količine orožja in razstreliv, katerih se bodo poslužili ob prvi ugodni prilik.

Vojna vaje teh civilistov se v rdeči na prostem, v Boulogne gozdovi in v Vincennes parku in nemške oblasti same vabijo francosko prebivalstvo, naj prihaja gledat te vaje, ker hočejo Nemci narediti na Francoze z njim gotov vtis.

Na Delavski praznik bo majoru zračne sile izročena bomba, ki jo je prispevalo kot svoje darilo delavstvu nemškemu firiju.

Organizirano delavstvo Clevelandu bo tekmo pravilno na Delavski praznik v Public Hallu poklonilo majorju George L. Beckerju od ameriške zračne sile, namenjeno Adolfu Hitlerju. Ker pa je znano, da Hitler ni prijatelj delavstva, zato ni čudno, če je to darilo v obliki 100-funtne bombe, na katero so podpisali svoja imena uradniki in drugi člani občah delavskih organizacij — Ameriške delavske federacije in Kongresa za industrijsko (CIO) organizacijo.

Ameriška letalska sila bo držala bombo v rekordu ter sporočila, delavstvu, kje je bila bomba odvržena in, če mogoče, kakšno škodo je napravila.

Himen

V petek večer ob 7. uri se bo sta poročila v katedrali sv. Janeza Rose Krašovec in Frank Alich. Nevesta je hči Mr. Johna Krašovec, 6727 Bonna Ave; ženin pa sin družine Mr. in Mrs. Alich, 6717 Bonna Ave. Takoj po poroki se bosta podala na kratko ženitovanjsko potovanje v New York. Mlademu paru certitamo in želimo vse najoljše v zakonskem življenju!

Nesrečna smrt delavca

Včeraj je podlegel v bolnišnici poškodbam John Sullivan, 48 let star delavec pri Anchor Post and Fence Co., 2036 E. 22. St. Podlegel je opeklanam, ki jih je dobil, ko je pri svojem delu prišel po nesreči v stik s transformatorjem, ki je proizvajal 10,000 voltov električne energije.

ZADNJE VESTI

Stalingrad in dovozna žila po reki Volgi sta v veliki nevarnosti, ko je nemški maršal Fedor von Bock vrgel proti mestu nove rezerve. Čete maršala Timošenka se obupno bore proti veliki nemški armadi, ki je vdrlo skozi obrambne črte južnozapadno od Stalingrada.

Tekom noči je bombardiralo mesto Saarbruecken, kjer je središče nemške premogovne industrije, 300 angleških bombnikov. Pri napadu je bilo izgubljenih samo troje angleških letal.

Francosko ljudstvo na vse kriplje pomaga židom pri njihovem odporu proti odredbam vlade v Vichiju, ki je priredila na ukaz načinovanje pogon, da jih polovi in deportira v vzhodno Evropo k prisilnemu delu.

V Belfastu na Irskem se vrše velike demonstracije, pri katerih so udeležene zlasti žene in mladenke, ker so oblasti obesile 19 let starega Thomasa Williamsa, člana ilegalne Irske republikanske armade, ki je umoril nekega konstablerja.

Svojemu šefu, zunanjemu ministru Togi, je sledil tudi japonski podminister zunanjih zadev, Haruhiko Niši, ki je podal danes svojo ostavko. To so čimdalje vidnejši znaki, da namerava Japonska napasti Sibirijo.

Wendell Willkie je prispeval danes z letalom v Kairo.

Darilo cleveland-skega delavstva Adolfu Hitlerju

Na Delavski praznik bo majoru zračne sile izročena bomba, ki jo je prispevalo kot svoje darilo delavstvu nemškemu firiju.

Organizirano delavstvo Clevelandu bo tekmo pravilno na Delavski praznik v Public Hallu poklonilo majorju George L. Beckerju od ameriške zračne sile, namenjeno Adolfu Hitlerju. Ker pa je znano, da Hitler ni prijatelj delavstva, zato ni čudno, če je to darilo v obliki 100-funtne bombe, na katero so podpisali svoja imena uradniki in drugi člani občah delavskih organizacij — Ameriške delavske federacije in Kongresa za industrijsko (CIO) organizacijo.

Ameriška letalska sila bo držala bombo v rekordu ter sporočila, delavstvu, kje je bila bomba odvržena in, če mogoče, kakšno škodo je napravila.

Kultura

WASHINGTON, D. C. — Urad administracije za cene je v petek izdal opozorilo trgovcem z dvoleski, naj pri prodaji ne prekoračijo cen, ki so jih računali za ta izdelek meseca marca.

Jutri večer se vrši redna meščna seja dramskega zboru Anton Verovsek v Slovenskem de-

lavske domu na Waterloo Rd. jezen v kuhinjo, rekoč, da že Clanstvo se vabi, da se udeleži.

Sestanek Hitlerja in Mussolinija na ruski fronti

Na sestanku bosta razpravljala o bodočih vojaških kampanjah v Rusiji in Afriki.

LONDON, 1. septembra. — Nekti tuji diplomatski vir, katerega se ne more imenovati, je javil, da se nameravata Hitler in Mussolini kmalu sestati k posvetu, na katerem bosta razpravljala o problemih kampanj v Rusiji in Afriki.

Konferenca se bo vršila po vsej priliki v Hitlerjevem glavnem stanu na ruski fronti. Isti vir naznanja, da je izvedel, da ima italijanski premier nekaj pritožb, katere hoče predložiti Hitlerju. Pritožbe se tičejo vprave italijanskih čet na nemških frontah in gotovih faz nemškega "sodelovanja" v notranosti Italije.

Iz Moskve prihaja slično poročilo o skorajnjem sestanku Hitlerja in Mussolinija.

Rečeno je, da je italijansko javno mnenje skrajno nezadovoljno in kritično z zunanjo politiko premierja Mussolinija.

V pomoč domovini

V blagajno JPO, SS lokalne odbora št. 2 v Clevelandu so prispevali sledi: K. Ernožnik, Red Lodge, Montana je poslal preostanek od skupne veselice \$100.00. A. Martinčič, Meadowlands, Pa. od dramatičnega kluba \$50.00.

Po \$10.00 so darovali: Anton Bartol, Janko N. Rogelj, Neimovana, in Frank Zupančič.

Po \$5.00 so darovali: John Gorjanc, Anton Ravnikar in Mrs. Frances Lagot iz Califorije.

Po \$3.00 sta darovali: Leo Grajzar in John Koss.

Po \$2.00 so darovali: Mr. in Mrs. M. Urek, Frank Mikshe, Ludvik Medvešek in Frank Darcar je dal \$2.50.

Po \$1.25 sta darovali: Joseph Medvešek in Mrs. Lekšan.

Po \$1.00 so darovali: John Medvešek, Mrs. Josephine Punta, Frank Kosel, Anton Milavec, Frank Derdicek, Anton Šumer, John Korošec, Mrs. J. Gruden, Louis Zgonek, F. J. Prevec, Joseph Maslo, Anton Skapin, Andrew Bozick, Joseph Makovec, Cyril Obed, Joseph Franceškin in J. Kos.

Po 50 centov so darovali: Stanley Velkovar, John Grabnar, Frank Kosten, Anton Petric in Frances Leskovec.

Po 25 centov sta darovala: Mr. Dolinar in Peter Conte.

Hvala vsem in vsakemu!

Za lokalni odbor št. 2 JPO, A. K. pom. blagajnik.

SVARILO GLEDE CEN BIČIKLJEM

WASHINGTON, D. C. — Urad administracije za cene je v petek izdal opozorilo trgovcem z dvoleski, naj pri prodaji ne prekoračijo cen, ki so jih računali za ta izdelek meseca marca.

Himen

V petek večer ob 7. uri se bo sta poročila v katedrali sv. Janeza Rose Krašovec in Frank Alich. Nevesta je hči Mr. Johna Krašovec, 6727 Bonna Ave; ženin pa sin družine Mr. in Mrs. Alich, 6717 Bonna Ave. Takoj po poroki se bosta podala na kratko ženitovanjsko potovanje v New York. Mlademu paru certitamo in želimo vse najoljše v zakonskem življenju!

PESIMISTIČNA POROČILA Z VEĆINE RUSKIH BOJNIH FRONT

Ruski komuniči priznava nov umik na Kavkazu. — Uspešni boji ruskih partizanov.

NEMCI SO SE ŠE BOLJ Približali STALINGRADU

MOSKVA, sreda, 2. septembra. — Sovjetska vlada priznava danes, da so se ogromne mase nemških tankov v dveh odsekih še bolj približale Stalingradu v prizadevanju, da izbjegajo Rusijo iz vojne.

V nenavadno pesimističen polnočem komuniču je rečeno, da bi jih Rusi divjaške defenzivne bitke severozapadno od Stalingrada, toda da so se morale na enem odsekum umakniti na nove položaje, ko so zabilo Nemci zagodo v ruske obrambne črte.

Upšen ruski napad na Kavkazu

Na Kavkazu so v boju pri neki reki razbili Rusi Nemcem dvanaest pontonskih mostov ter ubili 200 nemških vojakov.

S centralne fronte, kjer so pričeli Rusi svojo lastno ofenzivo, poročajo zdaj o nemških protinapadih.

Sijajen čin ruskih partizanov

Na Ljeningrajski fronti pa je odred ruskih partizanov dovršil 450 milj dolgi pohod preko močvar in skozi gozdove, nakar so partizani neprisakovano udarili Fincem v hrbot. V tem uspešnem napadu je bilo ubitih okoli 750 sovražnikov.

Ostavka japonskega ministra Toga pomeni, da utegnejo Japonci napasti Sibirijo

Njegovo listnico je prevzel supermilitarist, premier Tojo.

Mnenje ameriškega generala Stilwella. — Kitajci vztrajno potiskajo Japonce nazaj.

NEW YORK, 1. septembra. — morsko Čekijang provinco in se sedaj približujejo Kinhi, kjer je ena zadnjih japonskih letalskih baz v tej provinci.

LOV ZA PSI BUCYRUS, 1. septembra. — Včeraj se je odpravilo večje število farmarjev iz Lykenske občine na lov za psi, ki jih dolžijo, da so pomorili ali oklali nad 50 njihovih ovac. Farmarji so ustreli enega psa.

Obisk v uredništvu

Danes dopoldne sta se zglašila v našem uredništvu Mr. Frank Mervar, lastnik znanega čilistnica obleka, in Mr. Anthony Jeršin, glavni tajnik Zapadne slovenske zveze, ki ima svoj urad v Denverju, Colo. Mr. Jeršin, ki odpotuje jutri nazaj v Denver, je povedal, da so

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRavnosti"

"ENAKOPRavnost"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6281 ST. CLAIR AVENUE - HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROČNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznaševalu v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):

For One Year — (Za celo leto)	\$6.50
For Half Year — (Za pol leta)	3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:

(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):	\$7.50
For One Year — (Za celo leto)	4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):

For One Year — (Za celo leto)	\$8.00
For Half Year — (Za pol leta)	4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland,
Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

PAPEŽ PIJ XII. IN SLOVENIJA

Newyorški slovenski dnevnik "Glas Naroda" je priobil v petek, 28. avgusta sledič zanimiv uredniški uvodnik:

Ko je Hitler pričel preganjati žide najprej v Nemčiji, jim je kradel njihovo premoženje, jih zapiral, pošiljal v koncentracijska taborišča in jih izganjal iz dežele, je bil iz Vatikana poslan v Berlin protest proti temu nečloveškemu početju.

Ko so prišli za nemškimi židi na vrsto poljski židi, je papež zopet protestiral. Ko je Hitler pričel preganjati žide iz Belgije, Holandske, zasedene Francije in drugih zasujnjenih dežel, je papež protestiral.

Seveda ti protesti papeža Pija XII. niso nič zaledgli, kajti Hitler se smatra za gospodarja sveta in misli, da more storiti vse, kar se mu zljubi in kar sklene njegov šovinizem in njegova neodgovorna pamet.

Papež se je tako potegoval za žide, da je skoraj izgledalo, kot bi bil sam Kristusov rojak, toda vemo, da izhaja iz ugledne rimske rodovine Paellijev.

Predhodnik sedanjega papeža Pija XI. je, kot znano, celo odobraval abesinsko-intalijansko vojno, češ, da bodo Italijani s podjarmljencem Abesiniye prinesli tamnožnjim prebivalcem, ki so krščanskokoptske vere in priznavajo papeža za svojega cerkvenega poglavarja, tisočletno laško kulturo!

Posebno pa se je papež Pij XII. zavzel za žide sedaj, ko je vlada v Vichyju odredila, da bodo polovljeni v nezasedeni Franciji vsi oni židje, ki so se naselili v deželi po letu 1936. Papežev nuncij msgr. Valerio Valeri je imel dolgo konferenco z načelnikom vlade Lavalom in mu je izročil lastnoročno papeževi pismo, ki vsebuje prošnjo, da naj francoska vlada odredbo proti židom "olajša."

Prav gotovo na papeževu pobudo sta načelniku države maršalu Henriju Phillipu Petainu poslala svoj protest proti preganjanju židov v nezasedeni Franciji, ki spada pod vlado v Vichyju, pariški kardinal Emmanuel Celestine Suhard in lyonski kardinal Pierre Gerlier.

Papež je celo naprosil francoskega poslanika pri Vatikanu Leona Berarda, da odpotuje v Vichy in da posreduje pri svoji vladi v prilog Pijevu. In Berar je v resnici dospel v Vichy ter imel dolgo konferenco z maršalom Petainom. Ob istem času pa je bil zopet v konferenci z Lavalom zastopnikom nuncija Valerija msgr. Carmelo Rosso.

Iz tega se jasno vidi, kako zelo so papežu na srcu židje ter je v sedanjem slučaju porabil vso svojo oblast, da bi bilo preganjanje židov v nezasedeni Franciji vstavljen.

Vse lepo je, človečansko in plemenito, da se poglavar katoliške cerkve potegne tudi za pripadnike kake druge vere, saj slednji so židje ravno tako ljudje, kot vsakdo drugi, ki je vstvarjan "po božji podobi."

Sedaj pa poglejmo, kaj Nemci in Italijani počenljajo po Sloveniji, čije prebivalci so izključno katoličani in za katere bi se moral papež mnogo bolj potegniti kot pa se poteguje za žide. Pa, kolikor nam je znano, za Slovence se ni še nikdar potegnil in nikdar ni dvignil svojega glasu v protest proti morjenju in pobijanju Slovencev, ki so katoličani, tedaj njegovi duhovni otroci. Za Slovence ni prosil, ni protestiral proti njihovemu zatiranju in uničevanju.

Papeža boli njegovo srečo, ko Hitler preganja žide, kajti židje so daleč in jih ne bo nikdar mogoče spraviti pod Italijo in ž njimi ima usmiljenje. Slovenci pa smo česedje Italije in sam papež upa, da se bodo Slovenci pod italijansko vlado poitalijanci in zato se mu prav nič ne smilijo in ne dvigne svojega protesta proti njihovemu iztrebljanju. Iz same svete ljubezni jih hoče pritisniti na svoje srce in zato se prav nič ne zmeni, ako njegovi bratje Lahni pobijajo zlasti slovenske može in dečke, kajti upa da bodo njihovi potomci povečali Italijo.

O, papež, o katerem so nas učili, da ga razsvetljuje

sam Bog, sedaj vidimo, da ga navdaja samo—italijanski duh.

Lah je Lah, pa naj je vsak dan špageti ali polento, ali pa naj bo papež ali pa contadino.

Tutti quanti...

UREDNIKOVA POŠTA

Naš Cankarjev glasnik

Cleveland, O. — Z avgustovo številko, katera je izšla pred nekaj dnevi, je nastopil naš Cankarjev glasnik šesto leto. Kratka je ta doba, toda za slovensko revijo je že častna, kajti težko je vzdržati leposlovn list, ker je pač premalo naročnikov. Zadnje čase pa se je pridobilo lepo število novih naročnikov, kar le podziga zavest, da bo revija še lepo dobo izhajala. V Clevelandu so se naročili slediči:

John Centa, Anton Duša, Anton Golich, Frank Ivančič, Frank Jakomin, Andrej Keržnik, Joseph Knauss, Vincent Kukec, Frank Laurich, Ludvik Metlika, Joseph Mihelich, Perko, Joseph Pintar, John Rakar, Andy Ogrin, Louis Strauss, Jakob Skufca, Joseph Udvovich, Frank Vidrich, Bene Stanovnik in Frank Weiss.

Iz zunanjih naselbin in mest se pa naročili: Joseph Bajda, Louis Belot, Joseph Kaferle in Joseph Sundich iz Maynard, O.; John Peterlin, Elm Grove, W. Va.; in Frank Lauter, Mountville, W. Va.; Frank Samsa, Turtle Creek, Pa.; Frances Naret, Central City, Pa.; Albert Troha in Frank Fraithoffer iz Detroit, Mich.; Anton Krapenc in Leo Jurjevec iz Chicago, Ill.; R. J. Feller in L. R. Bester iz Washington, D. C.

Iskrena hvala vsem naročnikom in se priporočamo, da naš glasnik vse priborjamo, da se tudi on naroči, saj je naša revija vredna, da se jo naroči in čita. Lepa hvala tudi vsem zastopnikom, ki so pridobili tako lepo število novih naročnikov v mesecih julij in avgust, le pridno na delo in jih še pridobite. Priporočamo se tudi društvo za prostovoljne prispevke v tiskovinski sklad, posamezniki so zadnje čase precej prispevali, ter so bila njih imena že priobčena. Hvala in se priporočamo še za nadaljnje prispevke, s katerimi nam pomagate nadalje obdržati revijo Cankarjev glasnik.

SNPJ Narodni dan

Cleveland, O. — Mi Clevelandčani že komaj pričakujemo dnevo 5., 6. in 7. septembra, ko bomo imeli čast, da se bomo pozdravljali z zunanjimi in domačimi člani v članicami SNPJ. Na tem dnevu SNPJ bo clevelandška federacija priredila tudi kulturni mladinski festival.

Kot je razvidno iz programa, ki je bil že priobčen, smemo pričakovati mladine iz več držav, ki nam bo pokazala svoje talente. Pri vsem tem je treba tudi pomisliti, koliko podrobnega dela je moralno biti izvršenega s strani staršev otrok, ki se vam bodo predstavili in pokazali svojo zmožnost na odrnu Slovenskega narodnega doma. Koliko dolgi ur je ta mladina posvetila v vežbanju in učenju, da vam bo mogla podati tako zanimiv program 6. septembra popoldne. In koliko dolarjev so izdali njih starši učiteljem petja, glasbe, plesa in drugih kulturnih umetnosti, da so njih sinovi in hčerke dosegle tisto stopnjo izurenosti, ko lahko nastopijo na odrnu in podajo občinstvu užitek nad svojega učinka.

Mar ni torej naša dolžnost, da se odločimo in pokažemo, da cemimo njih trud in požrtvovanost napram SNPJ? Pokažimo jim to s tem, da napoldnimo dvo-

državice. Pod zaščito laških bjonetov se Pavelič napihuje, kakor žaba. Zahteva poklonov in kadila povsed, na vseh svojih potih. V vsej hrvaški zgodovini še nikdar ni bilo samovladarja, ki bi bil zahteval toliko ponivanja. Časopisje mora neprestano pisati litanije o njemu, ki je le majhen, nezačaten in nemaren, zaketen zagrebški advokat.

Nima dovolj poguma, da bi stol-

pil pred svoj narod, da bi ta

svobodno povedal, kaj misli.

Mesto tega pa zahteva, kakor

je bila to navada madžarskih

komisarjev, da prihajajo k njemu poklonske deputacije. Pred

temi se potem hvali, kakor pred

nekaj dnevi, da je on zrušil Ju-

gostovlje in daje častno besedo,

da kmalu nikdo ne bo več žalo-

val za Jugoslavijo. A niti ne ve,

da je samemu sebi prerokoval

konec. Kajti tako, kakor zdaj

on govoril, so vedno govorili sa-

movladarji, kadar so jim od da-

leč zvonili zvonovi konca.

Tudi njegovi politiki nasilja

in krivice bo kmalu odklenkal.

Kakor tudi njegovemu roparske-

mnu vladanju. Pravica in dobro

morata zmagati!"

Poročila iz časopisa pod naci-fašističnim zločincem

Washington, (ONA) — Po-

slanci devetih vlad, katerih o-

zemlja so zasedena od Nemcev

so z veseljem pozdravili svari-

lo, ki ga je predsednik Roosevel-

ta naslovil silam osišča, opominja-

jo jih, da bodo njihovi častni-

ki in uradniki pred sodiščem od-

govarjali za svoja zverinska hu-

dodelstva in druga dejanja, ki

niso v skladu z mednarodnim

pravom.

POLOŽAJ V PAVELICEVI

"NEZAVISNI"

List "Nova Hrvatska" prinaša

poročilo iz vzhodne Bosne, ki od-

kritorsčno govoril o težkih bojih

v vzhodni Bosni:

Plezamo se na Majevico v

smeri Zvornika in pridevo v

Kapardo. Tega imena se bomo

še dolgo spominjali zaradi šte-

vilnih Hrvatov, ki so v teh kraji-

ih branili svojo domovino. Ka-

parda z Romanijo, Ozrenom,

Drinjačo, Vlasenico, Višegra-

dom, Sokolcem, Mokrim Palom,

Breznikom in drugimi bojnimi

polji v vzhodni Bosni dokazujo-

jo, da teh krajev nismo prido-

bili po nekem srečem naključ-

ku temveč, da smo jih plačali s

svojo krvjo.

Iz Kaparde gre pot v pravo-

slavni samostan Paprača, v ka-

terem se bili uporniki utri-

zatori. Za planino Zadar pa leže

Sejkoviči, vas, ki je še v rokah

partizanov. V Kapardi in okoli-

ci divjajo hude bitke. Spomi-

njam se razgovorov z osebami,

ki niso bile nikdar v Bosni in

nimajo nobenega pojma o polo-

žaju. Mnogi ljudje misljijo, da

tukaj nikdo ne more leči v po-

steljo, ako nima puške tesno pri

sebi. — Na lastne oči sem videl

mnogo zločinov, a pred očmi

imam neštivilne požgane hiše in

porušene zidove ...

SODNIKOVI

JOS. STRITAR

XIV.
Nemoško se je zdelo Sodniku, da bi svoji ženi razdel svoje gospodarske razmere; sam zase je gospodaril v sreči in nesreči, sam je bil za vse odgovoren, za izgubo in dobiček. Vendar Lizi ni bilo težko ujetiti in razvideti, v kakem stanju je sedaj Sodnikova hiša. To ji je bilo jasno, da zdaj ni več upati pomoči, ko se je bila prva izkazala za tako pogubno; prvi strup bolnemu telesu je bila ta pomoč, ne zdravilo. Vendar ženska ne obupa tako hitro; na vse strani je uboga žena ukrepala in ugibala, kako bi bilo moč se izkopati vsaj iz najhujše stiske in zadrege. Ko je tako premisljevala ponoči, zasveti se ji v glavi misel, katera, ako se ji posreči, obeta vsaj nekoliko pomoči, če že ne rešitev iz nesreče. Ali kaj poroča tej misli Andrej? Poskusiti je treba.

Takoj, ko je bil dan, kre k svojemu možu. Nepričazno jo sprejme, kakor po navadi; osorno jo zavrne, ko je izpregorovila prve besede, da ve, kako je Sodnikovo hišo:

"Ne vtipkaj se v stvari, ki jih ne umeš, ki si niso nič mar. Ko bi bilo še kaj pomoči, ti si zadnja, pri kateri bi je iskal."

Vse to je ne ostraši, mirno, a odločno mu odgovori:

"Svetovati se bo vendar smerlo; poslušaj, kaj mislim, potem stori, kakor te je volja, saj te nihče ne sili."

"Zdaj sem pa res radoveden; nu, pokaži torej svojo modrost, ki te tako tišči!"

"Jaz vem za človeka, ki bi nam lahko pomagal, vsaj toliko, da bi nam ne bilo treba beračiti po svetu; morebiti bo tudi hotel, samo prositi ga je treba, sam se ne bo ponujal."

"Kdo je ta človek?"

"Brezarjev Anton."

Sodnik se zgane pri tem imenu, kakor da bi ga bilo kaj pičilo. Srepo pogleda svojo ženo izpod košatih obrvi:

"To je tisti, ki postopa za našo Ano! Sam zlodej ti je vdihnil to misel. Svojo hčer hoče prodajati? Prej bi je ne bil nikoli dobil, ko smo bili še na trdnem, zdaj pa še manj, dokler bo ta le gibal; to si zapomni!"

"Pri tebi je tudi precej ogenj v strehi. Kako prodajanje je neki to? Rad jo ima, kaj je tu napačnega, in ona ga ima rada; če ne veš, pa ti jaz povem, s teboj seveda se ne upa govoriti, ti si kakor vihar, lastni otroci se te boje. Povem ti torej, ker že o tem govoriva, niko je ne prisiliš, da bi vzela katerega drugega. In jaz ti pravim: pametna je, boljšega mo-

ža bi si ne mogla izvoliti. Oda bi jaz le še ta dan doživeila!"

"Ha, ha! Ti pa že poznaš človeka; kaj meniš, da mu je bilo za dekleta? Petice, petice! Boš že videla, kako bo zdaj; poznal je ne bo več."

"Jaz pa sem prepričana, da Brezar ni tak."

"Tak ali tak, tisto, kar praviš, ne bo nič! Da bi jaz šel k njemu in ga prosil! Ljubi Anton, glej, slabo se mi godi; pozabi, kar je bilo prej med nama; zaniceval sem te, imenoval sem te berač; rekeli sem ti, da ti kosti zdrobim, ako te najdem še kedaj, da govoris z mojo hčerjo. To je bilo takrat, ko se mi je še dobro godilo, ko je bila še Sodnikova hiša prva v trgu. Zdaj govorim drugače; zdaj sem berač, z doma me spode, če mi ti ne pomagasi. Bodи usmiljen, Anton; vzemi mojo hčer, storji z njo, kar hočeš, samo daj mi toliko in toliko! — Ne, žena, tako se Sodnikov Andrej ne bo ponikal pred Brezarem, svoje hčere mu ne bo prodajal, raje na cesto kamnenje klepat."

"Ce že nočes iti sam, kar bi se spodobilo, pusti vsaj, naj grem jaz k njemu, mene ni sram se ponižati, saj se za svoje otroke, ne zase."

"Pojdi, kamor hočeš, iz hiše ti ne branim, ali nazaj se mi potem ne prikaži!"

Liza je videla, da bi vse njeeno brigovarjanje pri trdovratem možu nič ne zaledlo. Brez odgovora odide.

Več dni po tem nista več skupaj govorila. Sodnik je bil tak, da se mu ni nihče upal blizu; celo Nesan se ga je bal in to pravici. Sodnik je bil, kakor se je kazalo, spoznal, da mu je bil ta človek hudoen duh, da mu je bilo v pogubu vse, kar mu je on svetoval. Po cele dni ni z nikomer izpregorovil besede; tudi hodil ni nikam. Domu v svoji sobi je tičal, ali se je pa po vrtu izprehajal in sam s seboj govoril. Krepega moža so bile vidno popustile vse moči; mirno je čakal, kaj pride nad njegovo hišo.

Tako je bilo minilo nekoliko dni. Neko popoldne, ko je zopet sam pohajal po vrtu, mu pride žena naproti ter ga nagovori:

"Prepovedal si mi, da ne smem k Brezaru. Pokorna sem ti bila, dasi mi je bilo težko. Brezz tvoje volje nočem ničesar početi. Veš, kaj se je zgodoval? Brezar sam me je nagovoril; na polju me je videl, pristopil je k meni in mi dejal, da bi bil že zdavnaj rad prišel v hišo, ko bi se tele ne bal, ker ve, da ga tako sovražiš. Krivo si ga sodil; Anton je tak, kakršne-

ga sem si jaz vedno mislila; in

časa nista izpregorovila besede

še več.

Kdo bi si bil misil kaj

on,

na

reče

mati:

Ne sam, da ima Ano

rad

kar

pro

za

te

g

re

te

re

re</p